Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

P9_TA(2021)0451

Ενίσχυση της δημοκρατίας, ελευθερία και πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 2021 σχετικά με την ενίσχυση της δημοκρατίας και της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ: η αθέμιτη χρήση αγωγών αστικού και ποινικού δικαίου για τη φίμωση δημοσιογράφων, ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών (2021/2036(INI))

(2022/C 205/01)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), και ιδίως το άρθρο 2, το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφος 3 και τα άρθρα 5, 6, 7 και 19,

— έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και ιδίως τα άρθρα 70, 81, 82, 114 και 352,

— έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»), και ιδίως τα άρθρα 11, 12, 15, 20, 47, 48 και 54,

— έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το πρωτόκολλο αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, τα οποία προσαρτώνται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ,

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη ΙΙ) ([1]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Βρυξέλλες Ι) ([2]),

— έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης ([3]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου ([4]),

([1]) ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 40.
([2]) ΕΕ L 351 της 20.12.2012, σ. 1.
([3]) ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17.
([4]) ΕΕ L 156 της 5.5.2021, σ. 1.

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/693 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 για τη θέσπιση του προγράμματος Justice και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 ([5]),

— έχοντας υπόψη την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση με τίτλο «Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2021 — Μια Ένωση δύναμης σε έναν εύθραυστο κόσμο» (COM(2020)0690),

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη δημοκρατία» (COM(2020)0790),

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2020, «Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025» (COM(2020)0152),

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2020, με τίτλο «Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου — Η κατάσταση του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (COM(2020)0580), και τα 27 κεφάλαια που τη συνοδεύουν, έκαστο ανά χώρα, για το κράτος δικαίου στα κράτη μέλη (SWD(2020)0300-0326),

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 12ης Νοεμβρίου 2020, με τίτλο «Ένωση ισότητας: στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ 2020-2025» (COM(2020)0698),

— έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τη διασφάλιση της προστασίας, της ασφάλειας και της ενίσχυσης της θέσης των δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών των μέσων ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (C/2021/6650),

— έχοντας υπόψη τη συνέχεια που έδωσε η Επιτροπή στο μη νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Μαΐου 2018 σχετικά με την πολυφωνία και την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

— έχοντας υπόψη την έκθεση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ με τίτλο «Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ΕΕ», που δημοσιεύτηκε στις 17 Ιανουαρίου 2018, τα δελτία του για τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού στα θεμελιώδη δικαιώματα στην ΕΕ, που δημοσιεύτηκαν το 2020, καθώς και τις λοιπές εκθέσεις, στοιχεία και εργαλεία του Οργανισμού, και ιδίως το Σύστημα Πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (EFRIS),

— έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και συγκεκριμένα το άρθρο 19,

— έχοντας υπόψη τις άλλες πράξεις του ΟΗΕ για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και τις συστάσεις και εκθέσεις της καθολικής περιοδικής εξέτασης του ΟΗΕ, καθώς και τη νομολογία των οργάνων των συνθηκών του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ειδικές διαδικασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,

— έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη του ΟΗΕ για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της 8ης Μαρτίου 1999,

— έχοντας υπόψη την έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τα δικαιώματα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι, σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και σχετικά με τα δικαιώματα του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι,

— έχοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, και τις συμβάσεις, τις συστάσεις, τα ψηφίσματα, τις γνωμοδοτήσεις και τις εκθέσεις της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Επιτροπής Υπουργών, του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, της Συντονιστικής Επιτροπής για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της ποικιλομορφίας και της ένταξης, της Επιτροπής της Βενετίας και άλλων οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης,

— έχοντας υπόψη τη δήλωση του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη σκοπιμότητα των διεθνών προτύπων που αφορούν την άγρα ευνοϊκότερης δικαιοδοσίας όσον αφορά τη δυσφήμηση, τον λεγόμενο «τουρισμό μηνύσεων για συκοφαντική δυσφήμηση», για τη διασφάλιση της ελευθερίας της έκφρασης,

— έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, προς τα κράτη μέλη, της 13ης Απριλίου 2016, σχετικά με την προστασία της δημοσιογραφίας και την ασφάλεια των δημοσιογράφων και άλλων παραγόντων των μέσων ενημέρωσης (CM/Rec(2016)4[1]),

([5]) ΕΕ L 156 της 5.5.2021, σ. 21.

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

— έχοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την ανάγκη ενίσχυσης της προστασίας και της προώθησης του χώρου της κοινωνίας των πολιτών στην Ευρώπη (CM/Rec(2018)11),

— έχοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη μέλη, της 7ης Μαρτίου 2018, σχετικά με την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης και τη διαφάνεια της ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης (CM/Rec(2018)1),

— έχοντας υπόψη την απόφαση της Υπουργικής Διάσκεψης του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 11ης Ιουνίου 2021, σχετικά με την ασφάλεια των δημοσιογράφων,

— έχοντας υπόψη το άρθρο της Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με τίτλο «Human Rights Comment: Time to take action against SLAPPs» (Παρατηρήσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα: Η ώρα της δράσης κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού) που δημοσιεύτηκε στις 27 Οκτωβρίου 2020,

— έχοντας υπόψη την ετήσια έκθεση για το 2021 των οργανώσεων-εταίρων που συμμετέχουν στην πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προαγωγή της προστασίας της δημοσιογραφίας και της ασφάλειας των δημοσιογράφων,

— έχοντας υπόψη τις συστάσεις και τις εκθέσεις του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της εκπροσώπου για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και άλλων οργάνων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ),

— έχοντας υπόψη τη μελέτη του δικτύου EU-CITZEN με τίτλο «SLAPP in the EU context» (Στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού στο πλαίσιο της ΕΕ), της 29ης Μαΐου 2020 ([6]),

— έχοντας υπόψη την έκκληση για την έκδοση οδηγίας κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού από έναν συνασπισμό μη κυβερνητικών οργανώσεων ([7]),

— έχοντας υπόψη τη μελέτη με τίτλο «Η χρήση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού για τη φίμωση δημοσιογράφων, ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών», του Ιουνίου του 2021, που ανατέθηκε από το Θεματικό Τμήμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων,

— έχοντας υπόψη την ενημερωτική μελέτη του με θέμα την προκαταρκτική αξιολόγηση της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας ενός μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, της 23ης Απριλίου 2020,

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 21ης Μαΐου 2013 σχετικά με τον Χάρτη της ΕΕ: πρότυπες ρυθμίσεις για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης σε ολόκληρη την ΕΕ ([8]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Οκτωβρίου 2016 που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα ([9]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Απριλίου 2018 σχετικά με την ανάγκη δημιουργίας ενός μέσου για τις ευρωπαϊκές αξίες που θα στηρίζει τις οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών που προάγουν τις θεμελιώδεις αξίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε τοπικό και εθνικό επίπεδο ([10]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Απριλίου 2018 σχετικά με την προστασία των ερευνητών δημοσιογράφων στην Ευρώπη: η υπόθεση του Σλοβάκου δημοσιογράφου Ján Kuciak και της Martina Kušnírová ([11]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 3ης Μαΐου 2018 σχετικά με την πολυφωνία και την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση ([12]),

([6]) https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ad-hoc-literature-review-analysis-key-elements-slapp_en.pdf
([7]) https://rsf.org/en/news/rsf-and-60-other-organisations-call-eu-anti-slapp-directive
([8]) ΕΕ C 55 της 12.2.2016, σ. 33.
([9]) ΕΕ C 215 της 19.6.2018, σ. 162.
([10]) ΕΕ C 390 της 18.11.2019, σ. 117.
([11]) ΕΕ C 390 της 18.11.2019, σ. 111.
([12]) ΕΕ C 41 της 6.2.2020, σ. 64.

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Νοεμβρίου 2018 σχετικά με την ανάγκη ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού για την προστασία της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων ([13]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με την εναντίωση στα δικαιώματα των γυναικών και στην ισότητα των φύλων στην ΕΕ ([14]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 28ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά το κράτος δικαίου και την καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ, ιδίως στη Μάλτα και στη Σλοβακία ([15]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 18ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με το κράτος δικαίου στη Μάλτα μετά τις πρόσφατες αποκαλύψεις σχετικά με τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia ([16]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό ([17]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα ([18]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την ενίσχυση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης: προστασία των δημοσιογράφων στην Ευρώπη, ρητορική μίσους, παραπληροφόρηση και ρόλος των πλατφορμών ([19]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 26ης Νοεμβρίου 2020 σχετικά με την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση — ετήσια έκθεση για τα έτη 2018-2019 ([20]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027, τη διοργανική συμφωνία, το μέσο ανάκαμψης της ΕΕ και τον κανονισμό για το κράτος δικαίου ([21]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 11ης Μαρτίου 2021 σχετικά με την ανακήρυξη της ΕΕ ως ζώνης ελευθερίας για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ ([22]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Μαρτίου 2021 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092, μηχανισμός αιρεσιμότητας για το κράτος δικαίου ([23]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 29ης Απριλίου 2021 σχετικά με τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia και το κράτος δικαίου στη Μάλτα ([24]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 19ης Μαΐου 2021, σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα ανθρώπινα δικαιώματα και τον ρόλο των υπερασπιστών του περιβάλλοντος στο ζήτημα αυτό ([25]),

— έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη τις κοινές διαβουλεύσεις της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, σύμφωνα με το άρθρο 58 του Κανονισμού,

— έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων και της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A9-0292/2021),

---

([13]) ΕΕ C 363 της 28.10.2020, σ. 45.
([14]) ΕΕ C 449 της 23.12.2020, σ. 102.
([15]) ΕΕ C 108 της 26.3.2021, σ. 107.
([16]) ΕΕ C 255 της 29.6.2021, σ. 22.
([17]) ΕΕ C 388 της 13.11.2020, σ. 100.
([18]) ΕΕ C 395 της 29.9.2021, σ. 2.
([19]) ΕΕ C 425 της 20.10.2021, σ. 28.
([20]) ΕΕ C 425 της 20.10.2021, σ. 107.
([21]) ΕΕ C 445 της 29.10.2021, σ. 15.
([22]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0089.
([23]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0103.
([24]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0148.
([25]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0245.

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δικαιώματα στην ελευθερία της έκφρασης, στην πληροφόρηση και στη συμμετοχή στα κοινά συγκαταλέγονται στους ακρογωνιαίους λίθους της δημοκρατίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ελευθερία της έκφρασης είναι απαραίτητη για την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή στα κοινά φυσικών ή νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε θέματα δημοσίου συμφέροντος μπορεί να εκφραστεί μέσα από ποικίλες συμπεριφορές· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή στα κοινά μπορεί να εμπεριέχει τη διαδικτυακή και εκτός διαδικτύου διενέργεια δημόσιου ελέγχου και τη διάδοση δημόσιας πληροφόρησης, όπως είναι για παράδειγμα οι δημοσιογραφικές επικοινωνίες, τα δημοσιεύματα ή πονήματα, συμπεριλαμβανομένων του συντακτικού περιεχομένου, των επικοινωνιών, των δημοσιευμάτων ή των πονημάτων πολιτικής, επιστημονικής, ακαδημαϊκής ή καλλιτεχνικής φύσεως, των σχολιασμών ή του σατιρικού υλικού, όταν οι ενδιαφερόμενοι είναι, μεταξύ άλλων, πρόσωπα υποκείμενα σε δημόσιο έλεγχο, στο πλαίσιο του ευρύτερου συμφέροντος για ανοιχτή συζήτηση επί πολιτικών θεμάτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα δημοσιεύματα που συνεισφέρουν στις συζητήσεις για θέματα δημοσίου συμφέροντος ή γενικού προβληματισμού απολαμβάνουν υψηλότερο όριο προστασίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα όρια της αποδεκτής κριτικής είναι πιο ευρεία για δημόσια πρόσωπα, ιδίως για πολιτικούς και κρατικούς αξιωματούχους·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανεξάρτητη, αμερόληπτη, επαγγελματική και υπεύθυνη δημοσιογραφία, καθώς επίσης η πρόσβαση σε πολυφωνική ενημέρωση αποτελούν βασικούς πυλώνες της δημοκρατίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πληροφορίες, εκθέσεις, γνωμοδοτήσεις, ισχυρισμοί, επιχειρήματα και λοιπές δηλώσεις της κοινωνίας των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας για να ευδοκιμήσει οποιαδήποτε δημοκρατία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συρρίκνωση του πεδίου δράσης της κοινωνίας των πολιτών σε ορισμένες χώρες έχει καταστεί ένα όλο και πιο ανησυχητικό ζήτημα, και μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις δημοκρατίες· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανεξάρτητη δημοσιογραφία υψηλής ποιότητας και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν καίριο ρόλο ως θεματοφύλακες της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου αιτούμενοι τη λογοδοσία της εξουσίας και καταπολεμώντας την παραπληροφόρηση και τις ψευδείς πληροφορίες, καθώς και τις εξωτερικές πολιτικές παρεμβάσεις και τη χειραγώγηση·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι δημοσιογράφοι και παράγοντες των μέσων ενημέρωσης στην Ευρώπη και εκτός Ευρώπης δέχονται απειλές, σωματικές επιθέσεις και δολοφονούνται εξαιτίας του έργου τους, ειδικότερα όταν αυτό εστιάζει στην κατάχρηση εξουσίας, τη διαφθορά, τις παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων και τις εγκληματικές δραστηριότητες· τονίζει ότι για την πραγματική άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης απαιτείται ένα φάσμα θετικών μέτρων προστασίας των δημοσιογράφων, μεταξύ άλλων για την προστασία της ζωής και της έρευνας δολοφονιών, καθώς και για την αποτελεσματική προστασία των πηγών τους· επισημαίνει ότι οι εν λόγω απειλές δεν έχουν να κάνουν μόνο με την άσκηση βίας και ότι ο εκφοβισμός των δημοσιογράφων πηγάζει επίσης από την άσκηση νομικών, πολιτικών, κοινωνικοπολιτιστικών και οικονομικών πιέσεων·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που πρέπει να ασκείται με αίσθημα καθήκοντος και ευθύνης, λαμβανομένου υπόψη του θεμελιώδους δικαιώματος των ανθρώπων για απόκτηση αμερόληπτης ενημέρωσης καθώς και του σεβασμού του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας της υπόληψης [26] και της ιδιωτικής ζωής του ατόμου· λαμβάνοντας υπόψη ότι σε περιπτώσεις σύγκρουσης μεταξύ των εν λόγω δικαιωμάτων, όλοι οι διάδικοι πρέπει να έχουν πρόσβαση στα δικαστήρια εάν δεν επιλυθεί φιλικά η κατάσταση·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού είναι αγωγές ή άλλες νομικές ενέργειες (π.χ. ασφαλιστικά μέτρα, δέσμευση περιουσιακών στοιχείων) που ασκούνται από ιδιώτες και οντότητες, καθώς και από δημόσιους αξιωματούχους, δημόσιους οργανισμούς και δημόσια ελεγχόμενους οργανισμούς κατά ενός ή περισσότερων ατόμων ή ομάδων με χρήση διάφορων νομικών βάσεων κυρίως από το αστικό και το ποινικό δίκαιο, καθώς και απειλές τέτοιων ενεργειών, με σκοπό την αποτροπή της διερεύνησης και καταγγελίας παραβιάσεων του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, της διαφθοράς ή άλλων καταχρηστικών πρακτικών ή την παρεμπόδιση ή τη με άλλον τρόπο υπονόμευση της συμμετοχής στα κοινά· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό έχει άμεσο και βλαβερό αντίκτυπο στη δημοκρατική συμμετοχή, στην κοινωνιακή ανθεκτικότητα και στον διάλογο, και αντιβαίνει στις αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στη συμμετοχή στα κοινά περιλαμβάνονται ενδεικτικά η έρευνα, αναφορά, καταγγελία ή άλλως η έκθεση θεμάτων δημοσίου συμφέροντος, μεταξύ άλλων πρακτικές που απειλούν θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου ή τη χρηστή διακυβέρνηση, και η συμμετοχή σε έργο προάσπισης δικαιωμάτων μέσω της άσκησης πολιτικών ελευθεριών, όπως η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και η ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μηνύονται συνήθως για την έκφραση επικριτικών απόψεων για τη συμπεριφορά ή για την καταγγελία παρατυπιών ατόμων ή οντοτήτων, καθώς και δημόσιων αξιωματούχων, δημόσιων οργανισμών και δημόσια ελεγχόμενων οντοτήτων, στο διαδίκτυο ή εκτός διαδικτύου, ή ως αντίποινα για τη συμμετοχή τους σε εκστρατείες, δικαστικές υποθέσεις, αγωγές ή προσφυγές· λαμβάνοντας

[26] Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού χαρακτηρίζονται συνήθως από ισχυρισμούς που στερούνται νομικής αξίας, είναι προδήλως αβάσιμοι, παρουσιάζουν ανισορροπία εξουσίας και κατάχρηση δικαιωμάτων ή διαδικασίας εκ μέρους του ενάγοντος, ο οποίος ασκεί υπερβολικές αξιώσεις σε ζητήματα για τα οποία ο εναγόμενος ασκεί ένα νομικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα, χρησιμοποιώντας συνεπώς τη δικαστική διαδικασία για σκοπούς πέραν της πραγματικής άσκησης ενός δικαιώματος·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τους ακαδημαϊκούς, τους νομικούς και τα θύματα που εργάζονται στο θέμα αυτό, οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού καθίστανται πιο σύνθετες και αποτελεσματικές, με μια από τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται να είναι η υποβολή πολλαπλών αγωγών κατά του ίδιου ατόμου σχετικά με το ίδιο αντικείμενο, πράγμα που σημαίνει ότι η υπεράσπιση και αντιμετώπιση όλων τους θα πρέπει να γίνει ταυτόχρονα και παράλληλα από το ίδιο άτομο, γεγονός που αυξάνει δυσανάλογα το κόστος· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού στηρίζονται συχνά σε αξιώσεις για δυσφήμηση, δυσφήμηση διά του Τύπου και συκοφάντηση, που εξακολουθούν να αποτελούν ποινικά αδικήματα στα περισσότερα κράτη μέλη, και τα θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού βρίσκονται αντιμέτωπα με ποινικές κατηγορίες ενώ μηνύονται για αστική ευθύνη που φέρεται να προκύπτει από την ίδια συμπεριφορά· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού παραβιάζουν συχνά το δικαίωμα των θυμάτων σε υπεράσπιση, το οποίο κατοχυρώνεται στον Χάρτη και πιθανόν έχει επιπτώσεις στο δικαίωμά τους σε δίκαιη δίκη και στο τεκμήριο της αθωότητας·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έλλειψη συνεκτικής και ολοκληρωμένης νομικής και δικαστικής προσέγγισης εντός της Ένωσης δεν επιτρέπει την ταχεία αναγνώριση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· λαμβάνοντας υπόψη ότι το επίπεδο προστασίας έναντι των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού παραμένει ιδιαίτερα κατακερματισμένο στα κράτη μέλη, υπονομεύοντας την ασφάλεια δικαίου και το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας των θυμάτων των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· λαμβάνοντας υπόψη ότι μία από τις βασικότερες προκλήσεις κατά τη κατάρτιση νομοθεσίας κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού έγκειται στον τρόπο αντιμετώπισης των καταχρηστικών αξιώσεων, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εναγόντων τα οποία πηγάζουν από τα συντάγματα των κρατών μελών και τις υποχρεώσεις τους βάσει του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία, οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού έχουν καταστεί μια όλο και πιο διαδεδομένη πρακτική, όπως καταδεικνύεται από πολλές υποθέσεις σε ολόκληρη την Ένωση, π. χ. την ανατριχιαστική υπόθεση της ερευνήτριας δημοσιογράφου Daphne Caruana Galizia, η οποία, σύμφωνα με πληροφορίες, αντιμετώπιζε 47 αγωγές αστικού και ποινικού δικαίου για δυσφήμηση (με αποτέλεσμα τη δέσμευση των περιουσιακών της στοιχείων) σε περισσότερες δικαιοδοσίες την ημέρα της δολοφονίας της στις 16 Οκτωβρίου 2017, η οποία καταδικάστηκε απερίφραστα, καθώς και τις αγωγές τις οποίες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οι κληρονόμοι της· λαμβάνοντας υπόψη ότι άλλες ενδεικτικές και ανησυχητικές υποθέσεις κατά ανεξάρτητων δημοσιογράφων και μέσων ενημέρωσης είναι αυτές της Realtid Media, η οποία απειλήθηκε επανειλημμένα με αγωγή σε δικαιοδοσία διαφορετική από εκείνη στην οποία έλαβε χώρα η σχετική καταγγελία, και της Gazeta Wyborcza, η οποία εξακολουθεί να μηνύεται από διάφορους δημόσιους φορείς και αξιωματούχους σε τακτική βάση·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού χρησιμοποιούνται συχνά από δημόσιες αρχές ή τους αντιπροσώπους τους, όπως κρατικά χρηματοδοτούμενα μέσα ενημέρωσης, κρατικά χρηματοδοτούμενες ΜΚΟ ή κρατικές εταιρείες·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μπορούν να αποτελέσουν μέσο μείωσης της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης σε συστημικό επίπεδο, έχοντας αποτρεπτικό αποτέλεσμα στα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ασκούνται σκόπιμα με σκοπό να καταστήσουν τη δικαστική διαμάχη ακριβή, παρατεταμένη και πολύπλοκη για τους εναγόμενους, επίσης μέσω του εκφοβισμού και της εξάντλησης των οικονομικών και ψυχολογικών πόρων των στόχων τους· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού έχουν βλαβερό αντίκτυπο όχι μόνο στα θύματα αλλά και στις οικογένειές τους και στην ευρύτερη συμμετοχή στα κοινά·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναφορά στα θύματα και τους στόχους των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού καλύπτει δημοσιογράφους, εκδότες και ειδησεογραφικούς οργανισμούς, ακαδημαϊκούς, ΜΚΟ, την κοινωνία των πολιτών και άλλους φορείς που προβαίνουν σε συμμετοχή στα κοινά, όπως εκείνους που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα περιβαλλοντικά ζητήματα·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού εντός της Ένωσης έχουν συχνά διασυνοριακό χαρακτήρα, γεγονός που οδηγεί σε καθυστερήσεις των καταγγελιών ή σε ατελείς πληροφορίες, όπως καταδεικνύεται σε πολλές περιπτώσεις, συχνά σχετιζόμενες με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία του περιβάλλοντος, την οικονομική απάτη και/ή τη διαφθορά, όπου συνιστούν σαφή απόπειρα καθυστέρησης της δημοσίευσης πληροφοριών με την παύση ή την απαξίωση του έργου μεμονωμένων δημοσιογράφων και εκδοτικών φορέων, στερώντας έτσι από τους πολίτες το δικαίωμά τους στην πληροφόρηση και έχοντας επίσης επιπτώσεις στην πολυφωνία, την ελευθερία και την πολυμορφία των μέσων ενημέρωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και οι συναφείς απειλές κατά θεματοφυλάκων εντός της Ένωσης μπορούν επίσης να ασκηθούν από παράγοντες τρίτων χωρών και ενώπιον δικαστηρίων τρίτων χωρών·

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εγχώριες υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο εντός των κρατών μελών με σκοπό τον περιορισμό της ελευθερίας λόγου και του δικαιώματος στην πληροφόρηση, έχοντας αποτρεπτικό αποτέλεσμα στα θύματα στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μέσω της ψυχολογικής και οικονομικής εξάντλησής τους, προκειμένου να τα εξαναγκάσουν να εγκαταλείψουν την αποκάλυψη θεμάτων δημοσίου συμφέροντος·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η έλλειψη άμεσης νομοθεσίας σε οποιοδήποτε κράτος μέλος σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μαζί με τη συχνή ύπαρξη ασαφών και γενικών διατάξεων περί δυσφήμησης στο πλαίσιο αυτό, καθώς και αυστηρών κυρώσεων μεταξύ άλλων και ποινικής φύσης, συνδράμουν σημαντικά στην αύξηση του αριθμού των εν λόγω καταχρηστικών αγωγών και στον επακόλουθο εκφοβισμό των στόχων τους·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ποινικοποίηση του έργου των δημοσιογράφων είναι ένα ιδιαιτέρως σοβαρό ζήτημα· λαμβάνοντας υπόψη ότι η δυσφήμηση εξακολουθεί να θεωρείται ποινικό αδίκημα σε 23 κράτη μέλη, παρά τις επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις για κατάργηση της από, μεταξύ άλλων οργανισμών, τα Ηνωμένα Έθνη, το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον ΟΑΣΕ, καθώς και επιφανείς ΜΚΟ, όπως ο Δείκτης για τη Λογοκρισία, το Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου και η Επιτροπή για την Προστασία των Δημοσιογράφων·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέτρα μη δεσμευτικού δικαίου χαίρουν μεν αποδοχής ως συμπληρωματικό μέτρο για τη συνοδεία νομοθετικής πρότασης και την αναθεώρηση νόμων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που ισχύουν επί του παρόντος, αλλά από μόνα τους δεν παρέχουν πλήρη δικαστική προστασία·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενημέρωση σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτό το ζήτημα μεταξύ τόσο των πολιτών όσο και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου, ιδιαιτέρως των δικαστών και των δικηγόρων·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, όταν οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού κατατίθενται από δημόσιους λειτουργούς, δημόσιους φορείς ή οντότητες υπό κρατικό έλεγχο, όπως οι κρατικές εταιρείες, καθίστανται εργαλείο για την άσκηση πολιτικής εξουσίας και η ζημία στα θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μπορεί να είναι ακόμη μεγαλύτερη·

Επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου

1. τονίζει ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού είναι κακόβουλες, αποτελούν άμεση επίθεση στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, και αποσκοπούν στη φίμωση της ποικιλομορφίας της κριτικής δημόσιας σκέψης και της κοινής γνώμης, επίσης μέσω της δημοσιογραφικής αυτολογοκρισίας· υπογραμμίζει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα και η δημοκρατία συνδέονται με την προάσπιση του κράτους δικαίου και ότι η υπονόμευση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και της δημοκρατικής συμμετοχής στα κοινά, συμπεριλαμβανομένων των ελευθεριών έκφρασης και πληροφόρησης, και του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, απειλεί τις αξίες της Ένωσης, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ· θεωρεί ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού δημιουργούν ιδιαίτερη ανησυχία σε περίπτωση που χρηματοδοτούνται άμεσα ή έμμεσα από κρατικούς προϋπολογισμούς και συνδυάζονται με άλλα έμμεσα ή άμεσα κρατικά μέτρα ενάντια σε ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης, στην ανεξάρτητη δημοσιογραφία και στην κοινωνία των πολιτών· εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η έκθεση της Επιτροπής του 2020 για το κράτος δικαίου περιλαμβάνει τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού στην αξιολόγηση της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης σε ολόκληρη την Ένωση, και ότι η εν λόγω έκθεση επισημαίνει συγκεκριμένα μέτρα και βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπισή τους· ζητεί οι μελλοντικές ετήσιες εκθέσεις να περιλαμβάνουν ενδελεχή αξιολόγηση του νομικού περιβάλλοντος για τα μέσα ενημέρωσης και ειδικότερα για την ερευνητική δημοσιογραφία, καθώς και να εξετάζουν διεξοδικότερα τις προκλήσεις που επηρεάζουν τους δημοσιογράφους και την κοινωνία των πολιτών, και το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που μπορεί να επιφέρουν στους παράγοντες αυτούς οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· επισημαίνει ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού συνιστούν απειλή για τα ελεύθερα και πολυφωνικά μέσα ενημέρωσης· ζητεί από την Επιτροπή να εκδίδει επίσης συστάσεις ανά χώρα και να αξιολογεί την πρόοδό τους, μεταξύ άλλων σχετικά με ζητήματα που αφορούν την κατάσταση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης εντός των κρατών μελών·

2. εκφράζει ανησυχία σχετικά με τη συρρίκνωση του πεδίου δράσης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και την απειλή κατά δημοσιογράφων οι οποίοι κοινοποιούν σημαντικά ως προς το δημόσιο συμφέρον ζητήματα και ασκούν κριτική σε ισχυρά μέλη της κοινωνίας, και σχετικά με την αυξανόμενη χρήση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ως τρόπου φίμωσης και εκφοβισμού των θυμάτων των αγωγών αυτών· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν τον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης και την κριτική σκέψη στα εθνικά προγράμματα σπουδών και να συνεργαστεί στενά με δημοσιογράφους σε αυτό το θέμα, σε όλα τα κοινωνικά επίπεδα, ιδιαίτερα με τους νέους και όσους είναι ευάλωτοι στην εσφαλμένη πληροφόρηση, στην παραπληροφόρηση και στη χειραγώγηση· εκφράζει την ικανοποίησή του για τη θέσπιση νέων δράσεων για την ενίσχυση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης, της ποιοτικής δημοσιογραφίας και του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης στο πλαίσιο του διατομεακού σκέλους του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη»·

3. υπενθυμίζει ότι η υποχρέωση των κρατών μελών όσον αφορά τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων της ελευθερίας της έκφρασης, του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι περιλαμβάνει το καθήκον συγκρότησης και διατήρησης ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη συμμετοχή στα κοινά και για τους δημόσιους θεματοφύλακες· τονίζει ότι είναι σημαντικό για όλους τους παράγοντες που εμπλέκονται στη συμμετοχή στα κοινά να έχουν τη δυνατότητα να δρουν ελεύθερα και χωρίς φόβο ενδεχόμενης υποβολής σε τυχόν απειλές, πράξεις εκφοβισμού ή βίας· τονίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να εγγυώνται το δικαίωμα των δημοσιογράφων να προστατεύουν τις πηγές τους·

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

Επιπτώσεις στην εσωτερική αγορά

4. τονίζει ότι η συμμετοχή στα κοινά μπορεί επίσης να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, καθώς και στην επιβολή της νομοθεσίας και των πολιτικών της Ένωσης, εφόσον συχνά μέσω της συμμετοχής στα κοινά γνωστοποιούνται στο κοινό παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων θεμελιωδών δικαιωμάτων, διαφθοράς και άλλων καταχρηστικών πρακτικών που απειλούν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς· υπογραμμίζει ότι τα μέτρα προστασίας κατά της πρακτικής των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού είναι απαραίτητα προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι που ενέχει η εν λόγω καταχρηστική πρακτική για την επιβολή του ενωσιακού δικαίου και των ενωσιακών πολιτικών·

5. τονίζει ότι η χρήση στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού έχει αρνητικό αντίκτυπο στην άσκηση των ελευθεριών της εσωτερικής αγοράς από πολίτες και οργανισμούς που προβαίνουν σε συμμετοχή στα κοινά και είναι ευάλωτοι απέναντι σε τέτοιες αξιώσεις, καθώς η έλλειψη του ίδιου επιπέδου προστασίας έναντι των εν λόγω αξιώσεων στα κράτη μέλη ενδέχεται να τους αποθαρρύνει από το να λειτουργούν με αίσθημα ασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση· υπογραμμίζει, επιπλέον, ότι οι υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, ή η απειλή αυτών, αντιβαίνουν στην ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης κυκλοφορίας υπηρεσιών, καθώς επιφέρουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα ιδίως σε δημοσιογράφους που ενδεχομένως ασκούν αυτολογοκρισία αντί να κοινοποιούν ζητήματα δημοσίου συμφέροντος σε άλλα κράτη μέλη, επειδή διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν κατόπιν στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σε διαφορετικά και άγνωστα νομικά συστήματα·

6. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η πολυφωνία και η ποικιλομορφία στα μέσα ενημέρωσης διατρέχουν κίνδυνο εφόσον η ίδια η ύπαρξη μικρών παρόχων ενημέρωσης έχει επηρεαστεί από τη σκόπιμη απειλή δυσανάλογων ζημιών από ενάγοντες μέσω του τουρισμού μηνύσεων για συκοφαντική δυσφήμηση·

7. θεωρεί, στο πλαίσιο αυτό, ότι μέσω της συνεισφοράς στην επιβολή του ενωσιακού δικαίου και της διατήρησης της αποτελεσματικής λειτουργίας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, καθώς και του κοινού χώρου δικαστικής συνεργασίας, η προστασία από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα συμβάλει ουσιαστικά στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς·

Επιπτώσεις στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης

8. επισημαίνει ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού όχι μόνο υπονομεύουν σοβαρά το δικαίωμα των θυμάτων τους για πραγματική δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη και, συνεπώς, το κράτος δικαίου, αλλά επίσης συνιστούν κατάχρηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και των νομικών πλαισίων των κρατών μελών, ιδίως μέσω της παρεμπόδισης της ικανότητας των κρατών μελών να αντιμετωπίσουν επιτυχώς τις συνεχιζόμενες κοινές προκλήσεις που περιγράφονται στον πίνακα αποτελεσμάτων στον τομέα της δικαιοσύνης, όπως τη διάρκεια των διαδικασιών και την ποιότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, καθώς και τη διαχείριση του όγκου των υποθέσεων και των εκκρεμών υποθέσεων· υπενθυμίζει ότι ένα σύστημα απονομής δικαιοσύνης με εύρυθμη λειτουργία και ανεξαρτησία εκδίδει αποφάσεις χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και διαχειρίζεται τους δικαστικούς πόρους με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας, και ότι αυτό είναι εφικτό μόνο όταν οι δικαστές και τα δικαστικά όργανα εκτελούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία και με αμερόληπτο τρόπο, και δεν επιβαρύνονται με τον χειρισμό αβάσιμων αξιώσεων που στη συνέχεια απορρίπτονται ως καταχρηστικές και στερούνται νομικής αξίας· θεωρεί ότι η πρώιμη απόρριψη στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα μπορούσε να βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια όπως είναι, για παράδειγμα, ο αριθμός και η φύση των αγωγών ή των προσφυγών που υποβάλλονται από τον ενάγοντα, η επιλογή της δικαιοδοσίας και του εφαρμοστέου δικαίου, η σαφής και επαχθής ανισορροπία εξουσίας μεταξύ του ενάγοντος και του εναγομένου· τονίζει, ως εκ τούτου, ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού παρεμποδίζουν σοβαρά την πραγματική δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη, υπονομεύοντας ενδεχομένως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη·

9. τονίζει ότι η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της λήψης δικαστικών αποφάσεων και απαίτηση που απορρέει από την αρχή της πραγματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 ΣΕΕ· εκφράζει την ανησυχία του για τις προσπάθειες ορισμένων κυβερνήσεων κρατών μελών να αποδυναμώσουν τη διάκριση των εξουσιών και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, καθώς και να χρησιμοποιήσουν στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού για να φιμώσουν επικριτικές φωνές·

10. τονίζει ότι η ανεξαρτησία, η ποιότητα και η αποδοτικότητα των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη πραγματικής δικαιοσύνης· υπογραμμίζει ότι η διαθεσιμότητα νομικής συνδρομής και το επίπεδο δικαστικών δαπανών ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη δυνατότητα προσφυγής στη δικαιοσύνη· τονίζει ότι ο Χάρτης έχει την ίδια νομική αξία με τις Συνθήκες· σημειώνει ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Χάρτης εφαρμόζεται από τις δικαστικές αρχές των κρατών μελών μόνο όταν εφαρμόζονται ενωσιακές νομικές πράξεις, αλλά και ότι είναι ωστόσο σημαντικό τα δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη, να λαμβάνονται πάντοτε υπόψη ώστε να ενισχυθεί μια κοινή νομική και δικαστική νοοτροπία που διέπεται από το κράτος δικαίου·

Ρητορική μίσους

11. επισημαίνει ότι τα τελευταία χρόνια η ρητορική μίσους και οι διακρίσεις στα μέσα ενημέρωσης, εντός και εκτός διαδικτύου, καθώς και η βία στο διαδίκτυο, γίνονται όλο και πιο διαδεδομένες κατά δημοσιογράφων, ΜΚΟ, ακαδημαϊκών, υπερασπιστών των δικαιωμάτων και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων όσων υπερασπίζονται τα δικαιώματα των

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

ΛΟΑΤΚΙ, τα ζητήματα ισότητας των φύλων, θρησκείας ή πεποιθήσεων, με αποτέλεσμα να απειλούν την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, την ελευθερία της έκφρασης, της πληροφόρησης και του συνέρχεσθαι, καθώς και τη δημόσια ασφάλεια· υπενθυμίζει ότι η ρητορική μίσους στο διαδίκτυο μπορεί να υποκινήσει βία εκτός διαδικτύου· υπενθυμίζει την ανάγκη προώθησης του κώδικα δεοντολογίας της Επιτροπής για την καταπολέμηση της παράνομης ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο· τονίζει ότι οι γυναίκες δημοσιογράφοι αντιμετωπίζουν τις ίδιες πιέσεις με τους συναδέλφους τους για ζητήματα που σχετίζονται με το περιεχόμενο, αλλά είναι πιο συχνά θύματα σεξουαλικής βίας και παρενόχλησης·

12. τονίζει τη σημασία των κοινών ευρωπαϊκών προτύπων και της συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους, ιδιαιτέρως στο επιγραμμικό περιβάλλον·

Υφιστάμενη κατάσταση στην Ένωση

13. τονίζει ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού συχνά είναι αβάσιμες, ανούσιες ή βασίζονται σε υπερβολικές και συχνά καταχρηστικές αξιώσεις, και ότι δεν δρομολογούνται με σκοπό την επίτευξη ευνοϊκού δικαστικού αποτελέσματος, αλλά μόνο για τον εκφοβισμό, την επαγγελματική απαξίωση, την παρενόχληση, την εξουδετέρωση, την άσκηση ψυχολογικής πίεσης ή την εξάντληση των οικονομικών πόρων των ατόμων που στοχεύουν, με απώτερο στόχο τον εκβιασμό και τον εξαναγκασμό τους σε σιωπή μέσω της ίδιας της δικαστικής διαδικασίας· τονίζει ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού όχι μόνο αποτελούν οικονομικό βάρος, αλλά έχουν επίσης δεινές ψυχολογικές επιπτώσεις στα άτομα που στοχεύουν, καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους, πράγμα που επιδεινώνεται από το γεγονός ότι τα εν λόγω μέλη ενδέχεται να κληρονομήσουν με τη σειρά τους τις εν λόγω καταχρηστικές διαδικασίες μετά τον θάνατο του στόχου· επισημαίνει ότι οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού έχουν έντονο αποτρεπτικό αποτέλεσμα το οποίο συχνά οδηγεί σε αυτολογοκρισία, καταστέλλει τη συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο και επίσης αποθαρρύνει άλλα άτομα από την καταγγελία παρόμοιων θεμάτων, από την ένταξή τους σε αυτά τα επαγγέλματα ή από τη συμμετοχή σε σχετικές συναφείς δραστηριότητες·

14. επισημαίνει ότι οι διάδικοι που καταφεύγουν σε στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού χρησιμοποιούν και καταχρώνται κυρίως τους νόμους περί δυσφήμησης, τις αγωγές αστικού δικαίου για δυσφήμηση διά του Τύπου, την προστασία της υπόληψης ενός ατόμου ή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, όπως των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας· ωστόσο, σημειώνει ότι χρησιμοποιείται επίσης καταχρηστικά σειρά μέσων για τη φίμωση της συμμετοχής στα κοινά, όπως οι εργασιακές κυρώσεις (απόλυση), οι ποινικές κατηγορίες για φορολογική απάτη, οι διαδικασίες φορολογικού ελέγχου και οι κανόνες προστασίας των δεδομένων·

15. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι κάποιοι δημοσιογράφοι πλήρωσαν με τη ζωή τους επειδή απλώς επιτελούσαν το έργο τους και ήταν θεματοφύλακες των δημοκρατιών μας·

16. υπογραμμίζει ότι η ανισορροπία εξουσίας μεταξύ του ενάγοντος και του εναγομένου, ιδίως όσον αφορά τους οικονομικούς πόρους, και οι απρόβλεπτα μεγάλες αξιώσεις αποζημίωσης σε θέματα όπως η δυσφήμηση διά του Τύπου, αποτελούν κοινά χαρακτηριστικά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

17. τονίζει, όσον αφορά το πρόβλημα αυτό, ότι όλα τα κράτη μέλη στερούνται νομοθεσίας σχετικά με τις ελάχιστες διασφαλίσεις που προστατεύουν τους πολίτες από το να μετατραπούν σε στόχους στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και διασφαλίζουν τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις επικράτειες όλων των κρατών μελών· υπογραμμίζει ότι η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης είναι υψίστης σημασίας για να αποτραπεί η επίτευξη άσκησης στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού από μέλη κυβερνήσεων, δημόσιους οργανισμούς και δημόσιες αρχές ενάντια σε άτομα και οργανισμούς που συμμετέχουν νόμιμα στον δημόσιο διάλογο· σημειώνει, στο πλαίσιο αυτό, την ανάγκη για συγκεκριμένα μέτρα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας και της διατήρησης ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για τους δημοσιογράφους και τους εργαζομένους στα μέσα ενημέρωσης· καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης και τη διαφάνεια όσον αφορά την ιδιοκτησία των μέσων ενημέρωσης· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ένα φιλόδοξο, ισχυρό και ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο στη μελλοντική πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης· αναγνωρίζει ότι η ψηφιακή μετάβαση έχει αλλάξει ριζικά το τοπίο των μέσων ενημέρωσης· καλεί όλα τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν γρήγορα την οδηγία 2010/13/ΕΕ για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) ([27]) όπως αναθεωρήθηκε το 2018 σε όλες τις διατάξεις της· εκφράζει την ικανοποίησή του για τη σύσταση της ομάδας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων (ERGA) και ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των ρυθμιστικών φορέων του οπτικοακουστικού τομέα στην εσωτερική αγορά, καθώς και με άλλους ρυθμιστικούς φορείς που σχετίζονται με διαδικτυακές ειδησεογραφικές δραστηριότητες·

18. έχει επίγνωση του γεγονότος ότι τα θύματα ή πιθανά θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού λαμβάνουν επί του παρόντος οικονομική και ψυχολογική βοήθεια μόνο από άλλους συναδέλφους οι οποίοι έχουν αντιμετωπίσει παρόμοιες αγωγές ή διαθέτουν γνώσεις για τον χαρακτήρα και τη διαδικασία των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, προκειμένου να είναι σε θέση να κατανοήσουν και ενδεχομένως ακόμη και να προσβάλουν την αγωγή που τους έχει επιδοθεί· θεωρεί, ωστόσο, ότι, αν και αξιέπαινη, η βοήθεια αυτή είναι ανεπαρκής και ότι πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα·

([27]) ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1.

19. επιδοκιμάζει το σημαντικό και χρήσιμο έργο της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με τις επιβλαβείς επιπτώσεις των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, καθώς και τη στήριξη που παρέχει σε θύματα και πιθανούς στόχους των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

20. εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι η πανδημία COVID-19 είχε αντίκτυπο σε ολόκληρο τον τομέα των μέσων ενημέρωσης, ιδίως μέσω της μείωσης των εσόδων και της επιδείνωσης των συνθηκών εργασίας για τους δημοσιογράφους, με αποτέλεσμα να αυξηθεί δυνητικά η τρωτότητά τους έναντι των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· επισημαίνει ότι οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν την κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω του κορονοϊού ως δικαιολογία για την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στην ελευθερία της έκφρασης·

Οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σε παγκόσμιο επίπεδο

21. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι μέχρι στιγμής κανένα κράτος μέλος δεν έχει θεσπίσει στοχευμένη νομοθεσία για την παροχή προστασίας έναντι των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· σημειώνει, ωστόσο, ότι η νομοθεσία κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη σε ορισμένες πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών και στον Καναδά, καθώς και στην Αυστραλία· ενθαρρύνει την Επιτροπή να αναλύσει τις βέλτιστες πρακτικές κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού οι οποίες εφαρμόζονται επί του παρόντος εκτός της ΕΕ και θα μπορούσαν να αποτελέσουν πολύτιμη πηγή έμπνευσης για νομοθετικά και μη νομοθετικά μέτρα της Ένωσης επί του θέματος· υπογραμμίζει τη σημασία μιας κοινής ενωσιακής προσέγγισης προσηλωμένης στην πλέον φιλόδοξη νομοθεσία και τις βέλτιστες πρακτικές που ισχύουν επί του παρόντος, με σκοπό να αποθαρρύνει τη χρήση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού στην Ένωση·

Ανάγκη για νομοθετική δράση

22. συμφωνεί με τις πολυάριθμες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τους ακαδημαϊκούς, τους νομικούς και τα θύματα που επισημαίνουν την ανάγκη για νομοθετική δράση κατά του αυξανόμενου προβλήματος των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· ζητεί, ως εκ τούτου, επειγόντως τις τροποποιήσεις των κανονισμών Βρυξέλλες Ι και Ρώμη ΙΙ, προκειμένου να αποτραπούν ο τουρισμός μηνύσεων για συκοφαντική δυσφήμηση ή η άγρα ευνοϊκότερης δικαιοδοσίας, μέσω του καθορισμού ότι το αρμόδιο δικαστήριο και το εφαρμοστέο δίκαιο σε ποινικές ή αστικές αγωγές σχετικά με συκοφαντική δυσφήμηση, βλάβη της υπόληψης και προστασία της υπόληψης θα πρέπει κατ' αρχήν να είναι αυτό του συνήθους τόπου διαμονής του εναγομένου, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης ενιαίου και προβλέψιμου εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για τη δυσφήμηση· καλεί επειγόντως την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για δεσμευτική ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με κοινές και αποτελεσματικές διασφαλίσεις για τα θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων μέσω οδηγίας η οποία θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα για την προστασία από τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και παράλληλα σέβεται τα δικαιώματα και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη· υποστηρίζει ότι χωρίς τέτοια νομοθετική δράση, οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα εξακολουθήσουν να απειλούν τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα της ελευθερίας της έκφρασης, του συνεταιρίζεσθαι, του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και της πληροφόρησης στην Ένωση· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι, εάν τα μέτρα αφορούν μόνο αγωγές περί δυσφήμησης, μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται αγωγές σχετικά με άλλα θέματα αστικού δικαίου ή ποινικές διαδικασίες με πρωτοβουλία των εναγόντων, με έδρα εντός ή εκτός της Ένωσης·

Νομική βάση

23. επιβεβαιώνει ότι τα νομοθετικά μέτρα σε επίπεδο Ένωσης θα μπορούσαν να βασίζονται στο άρθρο 81 ΣΛΕΕ (για διασυνοριακές αστικές αγωγές) και στο άρθρο 82 ΣΛΕΕ (για ποινικές αγωγές), και χωριστά στο άρθρο 114 ΣΛΕΕ για την προστασία της συμμετοχής στα κοινά, προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς με την εξασφάλιση της έκθεσης της διαφθοράς και άλλων καταχρηστικών πρακτικών· υποστηρίζει ότι το τελευταίο μέτρο θα μπορούσε επίσης να αντιμετωπίσει τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ως αγωγές που χρησιμοποιούνται για διαφορετικούς σκοπούς από την πραγματική διεκδίκηση ή άσκηση ενός δικαιώματος και επιδιώκουν την αποτροπή της διερεύνησης και καταγγελίας παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης με χρήση παρόμοιας προσέγγισης με αυτή που είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 («οδηγία για τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος»)· είναι της άποψης ότι οι ανωτέρω νομικές βάσεις θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που συνίστανται τόσο σε ποινικές όσο και σε αστικές αγωγές, αν και μέσω χωριστών νομοθετικών πράξεων· ζητεί αποτελεσματικές διασφαλίσεις κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σε ολόκληρη την Ένωση βάσει αυτών των προτάσεων της Επιτροπής, σε συνδυασμό με τις δράσεις των κρατών μελών, ώστε οι εν λόγω διασφαλίσεις να εφαρμόζονται και σε εγχώριες υποθέσεις·

Γενικοί προστατευτικοί κανόνες *και αστική δικαιοσύνη*

24. θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να θεσπιστεί νομοθετικό μέτρο για την προστασία του ρόλου των θυμάτων των στρατηγικών αγωγών προς την αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού στην αποτροπή, την αναφορά και την καταγγελία παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης και στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και του πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων· παροτρύνει την Επιτροπή να υποβάλει νομοθετική πρόταση που θα ορίζει κοινές διασφαλίσεις για τα πρόσωπα τα οποία διερευνούν και καταγγέλλουν ή εκθέτουν με άλλον τρόπο τα εν λόγω ζητήματα δημόσιου συμφέροντος·

25. παροτρύνει την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση σχετικά με μέτρα για την αντιμετώπιση των υποθέσεων στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, όπως κανόνες για την πρώιμη απόρριψη των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και άλλων δικαστικών ενεργειών που αποσκοπούν στην αποτροπή της συμμετοχής στα

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

κοινά, οι οποίοι θα πρέπει να περιλαμβάνουν κατάλληλες κυρώσεις, όπως αστικές κυρώσεις ή διοικητικά πρόστιμα, εξέταση καταχρηστικών κινήτρων, ακόμη και αν η αγωγή ή η προσφυγή δεν απορριφθεί, δαπάνες και ζημίες τις οποίες υφίσταται το θύμα (οικονομικές, βλαπτικές ως προς την υπόληψη, ψυχολογικές ή άλλες)· τονίζει ότι οι διαδικασίες για την υποβολή αίτησης πρώιμης απόρριψης θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα θύματα στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, ιδίως απαιτώντας από τον ενάγοντα να αιτιολογεί γιατί η αγωγή δεν είναι καταχρηστική, χρεώνοντας τα δικαστικά έξοδα των διαδικασιών στον ενάγοντα και παρέχοντας νομική και οικονομική στήριξη στον εναγόμενο· ενθαρρύνει ένθερμα τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τις εν λόγω διασφαλίσεις πολιτικής δικονομίας και σε εγχώριες υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και όχι μόνο σε διασυνοριακές υποθέσεις· καλεί, επιπλέον, την Επιτροπή να εξετάσει ζητήματα που οδηγούν στην άγρα ευνοϊκότερης δικαιοδοσίας και στον τουρισμό μηνύσεων για συκοφαντική δυσφήμηση στο πλαίσιο της επικείμενης αναθεώρησης των κανονισμών Βρυξέλλες I και Ρώμη II, με ταυτόχρονη συνεκτίμηση του έργου που διενεργείται στη συνδιάσκεψη ιδιωτικού διεθνούς δικαίου της Χάγης· καλεί, τέλος, την Επιτροπή να ευαισθητοποιήσει τους δικαστές και τους εισαγγελείς σε ολόκληρη την Ένωση σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, συμπεριλαμβανομένης της παροχής πληροφοριών σχετικά με την ανάγκη πρώιμης απόρριψης των εν λόγω αγωγών, καθώς και σχετικά με την ορθή εφαρμογή της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων περί δυσφήμησης·

26. υπενθυμίζει ότι η αρχή του δεδικασμένου εμποδίζει τους όσους υποβάλλουν στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού να ασκήσουν άλλες αγωγές που σχετίζονται με τα ίδια γεγονότα και στρέφονται κατά των ίδιων αντιδίκων· θεωρεί ότι τα δικαστήρια θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη το γεγονός ότι ένας διάδικος έχει ήδη ασκήσει στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (ακόμη και όταν τα γεγονότα και οι αντίδικοι δεν είναι ακριβώς οι ίδιοι, αλλά είναι παρεμφερείς και/ή σχετικοί) κατά την εξέταση μιας υποβολής στρατηγικής αγωγής προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

27. θεωρεί ότι τυχόν αναθεώρηση των σχετικών κανόνων στον κανονισμό Βρυξέλλες I θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται κατάλληλα με ισοδύναμη αναθεώρηση της Σύμβασης του Λουγκάνο, ώστε να διασφαλίζεται συνεκτική εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας σε θέματα αστικού και εμπορικού δικαίου εκτός της Ένωσης και σε ό,τι αφορά τους πολίτες της Ένωσης·

Ποινική δικαιοσύνη

28. παροτρύνει την Επιτροπή να αντιμετωπίσει τη σοβαρότητα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που ασκούνται μέσω ποινικών διαδικασιών παρουσιάζοντας πρόταση για μέτρα τα οποία διασφαλίζουν ότι η δυσφήμηση, η δυσφήμηση διά του Τύπου και η συκοφάντηση, που συνιστούν ποινικά αδικήματα στα περισσότερα κράτη μέλη, δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, μέσω ποινικής δίωξης ή δίωξης από ιδιώτη· υπογραμμίζει τις εκκλήσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ για την αποποινικοποίηση της δυσφήμησης· καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ως αγωγές που χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους της πραγματικής διεκδίκησης ή άσκησης ενός δικαιώματος· σημειώνει ότι οι εναγόμενοι συχνά αντιμετωπίζουν ποινικές διώξεις ενώ ταυτόχρονα μηνύονται για αστική ευθύνη που εικάζεται ότι απορρέει από την ίδια συμπεριφορά και καλεί την Επιτροπή να θεσπίσει κοινές ελάχιστες δικονομικές εγγυήσεις έναντι των συνδυασμένων στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

29. υπενθυμίζει ότι η έννοια της ισότητας μεταξύ των διαδίκων σε διοικητικές, αστικές και ποινικές διαδικασίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και στο επίκεντρο αυτού, βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι η ανισορροπία εξουσίας και πόρων μεταξύ των διαδίκων στις υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού υπονομεύει την ισότητα μεταξύ τους και, ως εκ τούτου, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη·

Έννομο συμφέρον των εναγόντων

30. δηλώνει ότι η ορθή και έγκαιρη διαδικασία και η ισόρροπη προστασία των νόμιμων δικαιωμάτων, όπως του δικαιώματος ενός ατόμου να προστατεύει την υπόληψή του, που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να διασφαλίζονται από τα δικαστήρια των κρατών μελών και δεν επιτρέπεται να τίθενται σε κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων που συνήθως αναφέρονται σε καταχρηστικές αγωγές· υπογραμμίζει, συνεπώς, ότι τα μέτρα κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα πρέπει να μην θίγουν τα νόμιμα μέσα έννομης προστασίας και το δικαίωμα προσφυγής των εναγόντων στη δικαιοσύνη· υπερασπίζεται ταυτόχρονα ότι είναι αναγκαίο να αποτραπεί κάθε καταχρηστική χρήση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και των εν λόγω δικαιωμάτων κατά τρόπο προδήλως αντίθετο προς την πρόθεση του νομοθέτη, όταν τα παρέχει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα προκειμένου εγγυηθεί το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη· θεωρεί ότι, για τον σκοπό αυτό, απαιτούνται διασφαλίσεις όχι μόνο για την προστασία των θυμάτων των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, αλλά και για την αποτροπή και την επιβολή κυρώσεων όσον αφορά την κατάχρησης των μέτρων κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, π.χ. σε περιπτώσεις όπου αυταρχικές κυβερνήσεις χρησιμοποιούν ρήτρες κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού για την προστασία των κυβερνητικών ΜΚΟ έναντι νόμιμων αγωγών περί δυσφήμησης· σημειώνει ότι η αποτροπή τέτοιων καταχρήσεων είναι εξίσου αναγκαία για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, ώστε να διασφαλίζεται με τον τρόπο αυτόν η αποτελεσματικότητά του·

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

Πιθανά μέτρα μη δεσμευτικού δικαίου

31. υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη για ένα ισχυρό ταμείο για τη στήριξη των θυμάτων των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και των οργανώσεων που τα υποστηρίζουν, με την προϋπόθεση ότι τα κονδύλια χρησιμοποιούνται άμεσα για νομικά τέλη ή για την παροχή νομικής συνδρομής και ψυχολογικής υποστήριξης· τονίζει ότι είναι σημαντικό τα θύματα και τα δυνητικά θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού να έχουν εύκολη και προσιτή πληροφόρηση σχετικά με αυτού του είδους τις υποθέσεις, νομική συνδρομή και υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής υποστήριξης των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους·

32. θεωρεί ότι η στήριξη ανεξάρτητων φορέων που μπορούν να εξετάζουν καταγγελίες και να παρέχουν βοήθεια σε πιθανά θύματα στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και η κατάλληλη κατάρτιση δικαστών και δικηγόρων μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων όσον αφορά τον τρόπο προσδιορισμού και αντιμετώπισης των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ως αγωγών που χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφορετικούς από την πραγματική διεκδίκηση ή άσκηση ενός δικαιώματος, και της απειλής των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού

33. θεωρεί απαραίτητη τη συλλογή δεδομένων σχετικά με υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη φύση και τις αρνητικές επιπτώσεις των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

34. χαιρετίζει τη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τη διασφάλιση της προστασίας, της ασφάλειας και της ενίσχυσης της θέσης των δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών των μέσων ενημέρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (C/2021/6650)· σημειώνει την αυξανόμενη χρήση ελεύθερων επαγγελματιών, ιδιαίτερα νέων δημοσιογράφων και εργαζομένων στα μέσα ενημέρωσης στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, για την κάλυψη τομέων υψηλού κινδύνου και ζωνών συγκρούσεων· εκφράζει την ανησυχία του για τις επισφαλείς συνθήκες εργασίας και την υποβάθμιση των συνθηκών ασφάλειας υπό τις οποίες οι ελεύθεροι επαγγελματίες λειτουργούν σε τομείς υψηλού κινδύνου και ζώνες συγκρούσεων· καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία της δημοσιογραφίας και την ασφάλεια των δημοσιογράφων και άλλων παραγόντων των μέσων ενημέρωσης·

Συμπληρωματικότητα με άλλα μέσα και πολιτικές

35. θεωρεί ότι τα νέα νομοθετικά και μη νομοθετικά μέτρα κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα πρέπει να συμπληρώνουν άλλα μέσα και πολιτικές της ΕΕ· χαιρετίζει τη στρατηγική της Ένωσης για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος για την περίοδο 2021-2025 και ζητεί να ενταθούν οι σχετικές προσπάθειες· σημειώνει ότι τα νομοθετικά μέτρα και τα μέτρα μη δεσμευτικού δικαίου δεν μπορούν να είναι αποτελεσματικά στα κράτη μέλη όπου υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης ή την καταπολέμηση της διαφθοράς· επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο αυτό, τη ζωτική ανάγκη για έναν μηχανισμό της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως προτείνεται από το Κοινοβούλιο·

36. υπενθυμίζει τη σημασία του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητος για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, ο οποίος εφαρμόζεται σε όλες τις πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων και πληρωμών από την 1η Ιανουαρίου 2021· υπογραμμίζει ότι τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται σύμφωνα με τις αξίες και τις δεσμεύσεις της ΕΕ, και ότι η Επιτροπή θα πρέπει να χρησιμοποιεί τον μηχανισμό αιρεσιμότητας σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν προστατεύουν αυτές τις αξίες· επαινεί υπό το πρίσμα αυτό το σημαντικό έργο των ερευνητών δημοσιογράφων στην αποκάλυψη περιπτώσεων κατάχρησης κονδυλίων της ΕΕ και τονίζει τη σημασία της άσκησης του επαγγέλματος των δημοσιογράφων χωρίς να παρεμπόδιση από τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

37. τονίζει ότι τα μέτρα σε επίπεδο Ένωσης για την καταπολέμηση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα πρέπει να είναι συμπληρωματικά και συνεπή με άλλα διαθέσιμα εργαλεία, όπως ο μηχανισμός για την προστασία της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οι πολιτικές για την καταπολέμηση της διαφθοράς και τα τρέχοντα χρηματοδοτικά προγράμματα για τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης·

38. τονίζει ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της δημοκρατίας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, καθώς η διαφθορά, η οποία μπορεί να λάβει πολλές μορφές, υπονομεύει τις αξίες μας, την εύρυθμη λειτουργία των κρατών και ευνοεί την ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος·

39. καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει, στο πλαίσιο του ετήσιου μηχανισμού για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, τον τακτικό, χωρίς αποκλεισμούς και διαρθρωμένο διάλογο με τις εθνικές αρχές, τις ΜΚΟ, τις επαγγελματικές ενώσεις και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, με σκοπό την προστασία και τη στήριξη των δημοσιογράφων και άλλων εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών που κινδυνεύουν από τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, από άσκηση ποινικής δίωξης ή από παρενόχληση·

o

o o

40. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις με βάση το παράρτημα του παρόντος ψηφίσματος·

41. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Δέσμη μέτρων τόσο δεσμευτικού όσο και μη δεσμευτικού δικαίου

Νομοθετικά μέτρα — μια δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ***συμπεριλαμβανομένων των μηχανισμών πρώιμης απόρριψης***, θα πρέπει να περιλαμβάνει προτάσεις:

— για γενικούς κανόνες που παρέχουν προστασία έναντι των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού· ειδική νομοθεσία που ορίζει ελάχιστα κοινά πρότυπα για τη στήριξη και αντίμετρα που παρέχουν προστασία έναντι των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

— που αντιμετωπίζουν ειδικώς ζητήματα αστικής δικαιοσύνης· τις οποίες ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν επίσης τα κράτη μέλη στις εγχώριες υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, και στο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της δικαστικής συνεργασίας και της άγρας ευνοϊκότερης δικαιοδοσίας·

— που αντιμετωπίζουν ιδίως ζητήματα ποινικής δικαιοσύνης.

Μη νομοθετικά μέτρα — η δέσμη αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει επιπλέον:

— κατάλληλη κατάρτιση των δικαστών και των νομικών σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

— αξιολόγηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των διάφορων τομέων του δικαίου, όπως οι εθνικοί νόμοι για τα μέσα ενημέρωσης και οι συνταγματικοί νόμοι στο πλαίσιο αυτό·

— ειδικό ταμείο της Ένωσης για την παροχή στήριξης στα θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και στα μέλη των οικογενειών τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά την οικονομική βοήθεια, τη νομική συνδρομή και την ψυχολογική υποστήριξη·

— υποστήριξη ανεξάρτητων φορέων (όπως διαμεσολαβητών) που είναι σε θέση να χειριστούν καταγγελίες ατόμων τα οποία απειλούνται ή βρίσκονται αντιμέτωπα με στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και να τους παράσχουν βοήθεια, καθώς και φορέων αυτορρύθμισης των μέσων ενημέρωσης·

— ένα προσβάσιμο από το κοινό ενωσιακό μητρώο των σχετικών δικαστικών αποφάσεων·

— ένα κέντρο ενιαίας εξυπηρέτησης/κέντρο υποστήριξης που θα στηρίζεται από ειδικά εθνικά δίκτυα εξειδικευμένων δικηγόρων, νομικών και ψυχολόγων με το οποίο θα μπορούν να επικοινωνούν τα θύματα στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και όπου θα μπορούν να λαμβάνουν καθοδήγηση και να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες και υποστήριξη σχετικά με τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προκαταρκτική βοήθεια, τη νομική συνδρομή, την οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη, επίσης μέσω δικτύων ανταλλαγών μεταξύ ομοτίμων.

2. Γενικοί κανόνες

Μια νομοθετική πρόταση για ένα γενικό μέτρο προστασίας θα είχε ως διττό στόχο την προστασία, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη, των ατόμων που διερευνούν, καταγγέλλουν ή εκθέτουν με άλλον τρόπο ζητήματα δημόσιου συμφέροντος σχετικά με παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης, όπου περιλαμβάνονται καταχρηστικές πρακτικές οι οποίες δεν φαίνονται παράνομες, αλλά ματαιώνουν το αντικείμενο ή τον σκοπό του νόμου, καθώς και την προστασία της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

Τα νομοθετικά μέτρα θα πρέπει επίσης να προβλέπουν:

α) σαφή ορισμό των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού της συμμετοχής στα κοινά όσον αφορά ζητήματα δημόσιου συμφέροντος·

β) κανόνες για την εμπιστευτικότητα των ερευνών και των καταγγελιών, συμπεριλαμβανομένων των πηγών πληροφοριών·

γ) κανόνες για την απαγόρευση αντιποίνων και την επιβολή αποτελεσματικών και αποτρεπτικών κυρώσεων κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

δ) κανόνες για την αποτροπή της κατάχρησης των μέτρων που λαμβάνονται κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

ε) μέτρα στήριξης, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

i) αποτελεσματικής συνδρομής, ενημέρωσης και πρακτικών συμβουλών και υποστήριξης που παρέχονται από κέντρο ενιαίας εξυπηρέτησης για την παροχή προκαταρκτικής βοήθειας στα θύματα των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

ii) νομικής και οικονομικής ενίσχυσης·

στ) αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία από αντίποινα που απορρέουν από ανισορροπίες εξουσίας μεταξύ των διαδίκων και επιτρέπουν την αποκατάσταση δυνητικών ζημιών που έχουν λάβει χώρα.

3. Πολιτική δικονομία

Μια νομοθετική πρόταση για ένα μέτρο πολιτικής δικονομίας που θα εφαρμόζεται σε υποθέσεις στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, το οποίο τα κράτη μέλη παροτρύνονται να εφαρμόζουν και σε εγχώριες υποθέσεις, θα πρέπει να αναπτύσσει τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, προβλέποντας κοινούς κανόνες για τις στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που απορρέουν από αξιώσεις αστικού δικαίου και να περιλαμβάνει:

α) τον προσδιορισμό και την παροχή αιτιολόγησης από τον ενάγοντα σε υποθέσεις που αφορούν συμμετοχή στα κοινά σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η αγωγή δεν είναι καταχρηστική·

β) τη συνοπτική απόρριψη των καταχρηστικών αγωγών από τα δικαστήρια, όσο το δυνατόν νωρίτερα, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος του εναγομένου βάσει του δικαιώματός του να υποβάλει αίτημα πρώιμης απόρριψης·

γ) την εξέταση από τα δικαστήρια του καταχρηστικού στοιχείου σε κάθε τελεσίδικη απόφαση·

δ) την παρέμβαση από τρίτους και την υποκατάσταση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του εναγομένου σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο·

ε) τη συνεκτίμηση από τα δικαστήρια του δημόσιου συμφέροντος και της ισορροπίας των οικονομικών πόρων μεταξύ των διαδίκων κατά την εκτίμηση των εξόδων και την επιδίκαση αποζημίωσης·

στ) μέσα για την προστασία των θυμάτων από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που κατατίθενται εκτός της Ένωσης·

ζ) το δικαίωμα για πλήρη επιδίκαση των δικαστικών εξόδων·

η) το δικαίωμα αποζημίωσης για υλική και ηθική βλάβη, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής βλάβης, της βλάβης στην υπόληψη, της ψυχολογικής βλάβης ή άλλης βλάβης·

θ) κανόνες για την πρόληψη περαιτέρω καταχρηστικής προσφυγής από διάδικο που άσκησε στρατηγική αγωγή προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού για τα ίδια γεγονότα, συγκεκριμένα λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός αυτό κατά την εξέταση νέων υποθέσεων.

Η πρόταση της Επιτροπής με σκοπό την επίτευξη νομικής βεβαιότητας και προβλεψιμότητας και μετά την αναθεώρηση των πράξεων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου θα πρέπει να ορίζει:

α) την αναδιατύπωση του κανονισμού Βρυξέλλες Ι με ρητό κανόνα ότι σε περίπτωση δυσφήμησης ή άλλων αξιώσεων που βασίζονται στο αστικό και εμπορικό δίκαιο και ενδέχεται να συνιστούν στρατηγική αγωγή προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, ο τόπος συνήθους διαμονής του εναγομένου είναι το μοναδικό δικαστήριο, με δέουσα συνεκτίμηση των υποθέσεων όπου τα θύματα της δυσφήμησης είναι ιδιώτες·

β) ότι εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο του τόπου στον οποίο απευθύνεται μια δημοσίευση ή, σε περίπτωση που ο τόπος αυτός δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί, ο τόπος του συντακτικού ελέγχου ή της σχετικής δραστηριότητας όσον αφορά τη συμμετοχή στα κοινά.

4. Ποινική δικονομία

Η νομοθετική πρόταση σχετικά με τις πτυχές ποινικού δικαίου των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού θα πρέπει:

α) να καθορίζει ότι, όπου η δυσφήμηση, η δυσφήμηση διά του Τύπου και η συκοφάντηση συνιστούν αδικήματα, δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, ιδίως μέσω δίωξης από ιδιώτη·

Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021

β) να καθορίζει διατάξεις για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων, ούτως ώστε η δίωξη να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη φίμωση των θυμάτων των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού·

γ) να διευκολύνει την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών κρίσεων και αποφάσεων, καθώς και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις·

δ) να θέτει κοινές ελάχιστες δικονομικές εγγυήσεις για την προστασία των εναγομένων που αντιμετωπίζουν στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού βάσει συνδυασμένων ποινικών κατηγοριών και αγωγών αστικής ευθύνης που εικάζεται ότι απορρέουν από την ίδια συμπεριφορά.

Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι συμπληρωματικά προς τις τρέχουσες δραστηριότητες της Επιτροπής, τη νομοθεσία που έχει ήδη εγκριθεί και τις μελλοντικές πρωτοβουλίες.